

Polsko-ukrajinský neoprometeismus čelí Rusku

NI nationalinterest.org/feature/polish-ukrainian-neo-prometheism-confronts-russia-206485

17. května 2023

„Prometeismus“, ideologie a strategie navržená na počátku dvacátého století pro boj s ruským imperialismem, je na východě Evropy ožívována. Ideologie – jejíž jméno je odvozeno ze starověké řecké mytologie, ve které bůh Prométheus ukradl oheň olympským bohům a dal jej lidem jako symbol vědění, technologie a pokroku – představuje svobodu, pokrok a národní osvobození od ruského imperialismu. . Polsko a Ukrajina stojí v čele tohoto rozvíjejícího se hnutí, jehož cílem je oslabit Rusko zevnitř podporou řady národních a regionálních skupin usilujících o suverenitu a nezávislost.

Strategii Promethean původně vyvinuli revoluční bojovníci za polskou nezávislost. V reakci na ruskou masovou invazi na Ukrajinu v únoru 2022 byl tento přístup nyní oživen a neoficiálně přijat Ukrajinou i Polskem. Kyjev i Varšava pokládají základy nového mocenského centra v Evropě, když odložily své historické spory a

sdílely strategickou vizi, že ruskému státu již nikdy nesmí být dovoleno ohrožovat své sousedy. S celkovým počtem asi osmdesáti milionů obyvatel, dvěma nejmocnějšími armádami Evropy a značnými vyhlídkami na hospodářský rozvoj po válce budou obě země posíleny úzce synchronizovanou zahraniční a bezpečnostní politikou.

Prioritami Polska je pomoci Ukrajině porazit ruskou armádu, získat členství v NATO a umístit hlavní síly NATO v zemi na trvalém základě. Snaží se také urychlit členství Ukrajiny v Evropské unii a poskytnout významnou podporu její poválečné ekonomice. Zásadní složkou oživení a rekonstrukce Ukrajiny je zaručit, že Rusko již nebude představovat hrozbu pro její území a státnost. V tomto kontextu nabízí prométeismus důležitou strategii, jak zatáhnout Moskvu do jejích vlastních vnitřních problémů a zároveň demontovat její imperiální majetky.

Současný „neoprométeismus“ je třetí etapou svého historického vývoje po rozpadu carismu a sovětismu. První Prométheovské hnutí se objevilo během smrtelných bolestí carského Ruska a ohlašovalo národní osvobození Finska, Estonska, Lotyšska, Litvy a Polska od Moskovy kontroly jako příklad pro ostatní zajaté národy. Leninovi bolševici provedli v roce 1917 převrat, aby obnovili hroutící se ruské impérium pod internacionalistickou komunistickou ideologií. Po několika letech války a znovudobytí se jim podařilo podrobit několik nových států, které vyhlásily svou nezávislost, včetně Ukrajiny, Běloruska, Gruzie, Arménie, Ázerbájdžánu a řady republik na území dnešní Ruské federace, včetně Severního Kavkazu. a střední Volha.

Během 20. a 30. let 20. století byl prometeismus protiimperálním i antikomunistickým hnutím, které podporovalo rozpad Sovětského svazu a vytvoření nezávislých států. Povzbuzovalo jakékoli odstředivé síly, ať už etnonárodní nebo regionální, které by mohly podkopat kontrolu Moskvy. Vycházelo se také z kalkulace, že pokud by se Rusku opět podařilo podrobit si Polsko, pak by mohlo ovládnout celou střední Evropu. Podle otce zakladatele moderního

Polska Józefa Piłsudského a jeho příznivců mohlo být Polsko chráněno před moskevskou rozpínavostí pouze zatlačením Ruska na východ a jeho udržováním trvale uzavřeným v hranicích moskevského velkovévodství šestnáctého století. Plány Polska na rozsáhlou prométheovskou revoluci v postcarské říši podpořila porážka Rudé armády v roce 1920,

Během meziválečného období Varšava založila Prométheovu ligu, která zahrnovala zástupce národů, které se snažily získat nezávislost na Sovětském svazu a polské strategy a aktivisté, kteří pracovali za nepřátelskými liniemi. Agendu Promethean následovalo několik veřejných institucí zabývajících se východní Evropou a na konci 20. let se stala státní politikou až do podepsání polsko-sovětského paktu o neútočení z roku 1932. Projekt Promethean utrpěl velký neúspěch, když sovětské Rusko a nacistické Německo podepsali v roce 1939 vlastní pakt o neútočení, aby si rozdělili východ Evropy, a následně zahájili druhou světovou válku napadením Polska. V důsledku války moskevské poválečné komunistické impérium dobylo polovinu Evropy a udusilo veškerý národní disent, ale prométheovská ideologie přežila, většinou v kruzích emigrantů.

Během 70. let polští emigranti Jerzy Giedroyc a Juliusz Mieroszewski vyvinuli doktrínu, která následovala prométheovskou tradici tím, že obhajovala usmíření mezi všemi zeměmi střední a východní Evropy, nezávislost Ukrajiny, Běloruska a Litvy a aby se budoucí nezávislé Polsko vzdalo jakýchkoli nároků na svá bývalá východní území, která byla zabrán Sovětským svazem po druhé světové válce. Tato politika byla přijata všemi demokratickými vládami po pádu komunismu v roce 1989 a byla zásadní pro rozvoj důvěry mezi Polskem a jeho nově nezávislými sousedy. Tato druhá etapa prométeismu přinesla výsledky na počátku 90. let, kdy byl rozpuštěn sovětský blok, střeoevropské země se osvobodily z područí Moskvy a samotný Sovětský svaz se zhroutil na patnáct nových států, včetně Ukrajiny. V důsledku,

Žádná polská vláda ani žádná významná politická strana nechovala aspirace na pohlcení, rozdělení nebo podřízení Ukrajiny nebo Běloruska. Naopak, od odmítnutí sovětského imperialismu Varšava vedla kampaň za svobodu nezávislých států vstupovat do nadnárodních institucí podle jejich výběru. Pro Polsko se členství v NATO a EU a strategické partnerství se Spojenými státy stalo základními kameny obrany jeho nezávislosti. Varšava se také snažila zabezpečit a stabilizovat své východní hranice tím, že pomohla bezprostředním sousedům přiblížit se evropským institucím. Kromě toho Polsko oživilo „Intermarium“ po první světové válce” mezi státy střední a východní Evropy včetně Ukrajiny. Není to líčeno jako náhražka NATO nebo EU, ale jako navrhované spojenectví pro posílení regionální spolupráce v národní obraně a hospodářském rozvoji a jako vzájemná ochrana proti jakémukoli oživení ruského imperialismu. Polské nadnárodní regionální úsilí zahrnovalo iniciativu Three Seas Initiative pro posílení hospodářského a infrastrukturního spojení mezi Baltským, Jaderským a Černým mořem.

Totální útok Moskvy na Ukrajinu v únoru 2022 byl pokusem získat zpět širší části jejího bývalého impéria. Plán selhal nejen vojensky, ale selhal i geopoliticky, když oživil mnohonárodní neoprométheovské hnutí, které podporuje Varšava i Kyjev. Třetí historickou etapou tohoto širokého nadnárodního projektu je permanentní roztržka centralizovaného putinovsko-moskovského vnitřního impéria, převlečeného za Ruskou federaci. Ačkoli rozbití Ruska není oficiální státní politikou, Varšava i Kyjev pořádaly setkání zástupců národních a regionálních hnutí, která usilují o osvobození od Moskvy. Ačkoli většina aktivistů působí v exilu, udržují také spojení se svými domovskými republikami a regiony v Rusku. V květnu bude v Kyjevě otevřena ambasáda pro nezávislou čečensko-ichkerskou exilovou vládu a další národní hnutí budou pravděpodobně následovat. Několik Ukrajinců představitelů, polští poslanci a řada odborníků prohlásili, že zánik Ruska je nezbytný pro trvalou regionální bezpečnost.

Rostoucí mnohonárodnostní hnutí neoficiálně podporované Kyjevem a Varšavou uspořádalo v dubnu ve Washingtonu své první Fórum svobodných národů post-ruského státu se zástupci více než tuctu republik a regionů požadujících nezávislost na Ruské federaci. Neúspěšná válka Moskvy na Ukrajině a její rostoucí izolace od Evropy a zbytku demokratického světa poskytují jedinečnou příležitost pro vybudování nových států, které zajistí rozpad posledního evropského impéria. Aktivisté zastupující rozmanitý sortiment národů od Čečenska a Tatarstánu po Sibiř, Burjatsko a Sakhana Dálném východě věří, že podmínky pro imperiální kolaps dozrávají. Obrovské vojenské ztráty Moskvy a zrychlující se ekonomický úpadek země odhalují neschopnost ruské vládnoucí elity. Moskva je stále více vnímána jako vykořisťovatelská koloniální metropole, která nedokázala svým poddaným zajistit bezpečnost ani blahobyt.

Ukrajinské vojenské vítězství bude také demonstrovat, že ruské hranice jsou přechodné. Ztráta okupovaného Krymu a tří ukrajinských regionů oficiálně anektovaných Moskvou bude symbolicky i prakticky demonstrovat, že Rusko ztrácí území. Jiné regiony se také mohou osvobodit od kontroly Moskvy, protože kapacity režimu slábnou při udržování pohromadě různorodého a těžkopádného ruského státu. Varšava a Kyjev věří, že je zásadní, aby nezávislé hlasy mimo úzkou moskevskou liberální opozici přinesly své poselství Spojeným státům a západní Evropě, podobně jako „zajatým národům“ během studené války, jejichž nezávislost podporovala americká vláda . a Kongresu.

Klíčovým poselstvím pro západní vůdce je, že povzbuzování regionů a republik ke spolupráci při vytváření „post-Ruska“ pomůže omezit násilný rozklad, kterého se mnozí na Západě obávají. Režim v Moskvě pravděpodobně podpoří násilí, aby se pokusil udržet zemi pohromadě, k čemuž došlo během kolapsu Ruské říše ve dvacátém století a do určité míry během rozpadu Sovětského svazu, s vojenskými zásahy v několika republikách svazu . Navíc není jasné,

kolik států zánikem vzejdeRuské federace, jaké budou jejich přesné hranice a jaké vlády získají moc. Nicméně národy uvězněné uvnitř Ruska, které chtějí mírově koexistovat se svými sousedy, uvítají západní podporu a zprostředkování ohledně státnosti, hranic, zdrojů a institucí. Proto jsou přípravy na uznání nezávislosti nových států usilujících o svobodu, demokracii, sebeurčení a mezinárodní spolupráci plně v souladu se západními hodnotami a zájmy.